

Handläggare: Jacky Cohen

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 100826

Svar på remiss angående:

Ändrade riktlinjer för folköls- och tobakstillsyn i Stockholms stad

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på denna remiss samt överlämnar svaret till kommunstyrelsen.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Mats Claesson
avdelningschef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Barn och Ungdom.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen avseende ändrade riktlinjer för folköls- och tobakstillsyn i Stockholms stad. Förslaget har utarbetats av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden (SAN).

Från och med 1 juli 2010 gäller delvis nya regler i tobakslagen och alkohollagen. Förändringarna i tobakslagen innebar bl.a. att det blir straffbart att inte anmäla tobaksförsäljaren till kommunen. Kommunen får även ansvaret för tillsynen över märkningen av tobaksvarorna. Tidigare låg denna uppgift på Statens folkhälsoinstitut (FHI).

Enligt både alkohollagen och tobakslagen är handlarna skyldiga att förvissa sig om att den som köper folköl eller tobak har fyllt 18 år. Både kommuner och länsstyrelser har använt provköp av 18-åringar för att kontrollera att handlarna begär legitimation. I december 2009 kritiserade Justitieombudsmannen (JO) Karlskrona kommun för ett provköp efter en anmälan från en handlare. Redan i januari 2010 skrev FHI på sin hemsida:

”Mot bakgrund av detta kan inte Statens folkhälsoinstitut rekommendera prov- och kontrollköp som genomförs av kommuner eller länsstyrelser.

Metoden provköp är en effektiv och beprövad metod i tillsynsarbetet och den har varit väl spridd i landet. Men nu behöver vi kraftsamla för att finna andra arbetssätt och metoder för fortsatt tillsynsarbete”

Med anledning av detta föreslår SAN att Stockholms stad ska upphöra med provköp av öl

och tobak.

Förslaget till ändring av riktlinjerna i korthet

- Provköp upphör som tillsynsметod för folköls- och tobaksförsäljning.
- För både folköls- och tobakstillsynen föreslås att riktlinjerna för sanktioner ändras så att sanktioner inte används för provköp.
- Tobakslagen ger möjlighet att förbjuda försäljning av tobak upp till sex månader. Försäljningsförbud ska användas först efter det att förelägganden eller varning meddelats.
- Anmälningarna om försäljning görs till SAN. Försäljning av tobaksvaror utan att anmälan har gjorts kan leda till böter eller fängelse i högst sex månader.
- Varje försäljningsställe får ett registreringsbevis som visar att anmälan inkommit till Stockholms stad.
- Tillsynspersonalen föreslås kunna efterfråga registreringsbevis på att anmälan gjorts till kommunen. Vid tillsynsbesöket begär tillsynspersonalen att få ta del av egenkontrollprogrammet.
- Varje försäljningsställe föreslås få minst ett tillsynsbesök per år. Försäljningsställen som ligger i närheten av skolor bör få fler tillsynsbesök per år.
- Polismyndigheten erbjuds vara med vid tillsynsbesöken i Stockholms stad.
- Det skrivs in i riktlinjerna att handlarna minst en gång om året inbjuds till en lokal informationsträff kring folköls- och tobaksfrågor. Vid dessa träffar ska polismyndigheten erbjudas att vara med.
- Handlare erbjuds möjligheten med stöd att informera sin personal.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer med FHI att provköp för att kontrollera att handlarna begär legitimation vid försäljning av öl och tobak till ungdomar har varit en effektiv metod för kommuner och länsstyrelser att förebygga försäljning av öl och tobak till tonåringar under 18 år. Förvaltningen kan tycka att FHI väl snabbt redan i januari 2010 gav upp denna beprövade tillsynsметod efter en JO-kritik av Karlskrona kommun i december 2009. Man borde kanske utrett om det inte fanns möjlighet till någon kompromiss, t ex genom att i förväg annonsera att provköp kommer att göras under exempelvis kommande helg. När FHI nu givit upp metoden är det förstås svårt för Stockholms stad att fortsätta med provköp. Tyvärr har vi idag inga andra lika effektiva metoder för att förebygga försäljning av öl och tobak till tonåringar under 18 år. Nu blir det mer fråga om en indirekt tillsyn genom kontroll av handlarnas rutiner, att de har system för egenkontroll etc.

I övrigt har förvaltningen inga synpunkter med anledning av SAN:s förslag till ändrade riktlinjer.

Bilaga

SAN:s förslag till ändrade riktlinjer för folköls- och tobakstillsyn i Stockholms stad.